

© Karen Opstellen

TENTOONSTELLING LICHT BEWEGING ABSTRACTIE

Het dorp Bergen en het landschap dat het dorp omgeeft is al meer dan honderd jaar een inspiratiebron voor kunstenaars. Wij, KunstenaarsCentrumBergen, willen daarom graag met een expositie onze verbinding daarmee laten zien. Met Bergen als prachtige plek, en met de kunstenaars van naam en faam uit haar traditie. De deelnemers, uit vijf verschillende disciplines, worden op de volgende pagina's voorgesteld.

Deze zomer presenteert ook Museum Kranenburgh zich, in het kader van haar 25-jarig bestaan, met prominente leden van de Bergense School rond een van de hoofdfiguren uit deze stroming: Leo Gestel. Hij maakte deel uit van de beweging waarin licht en kleur centraal stonden in het schilderen van de omgeving: het luminisme. Rond hem vormde zich een groep avant-gardisten die uitgroeide tot de kunstenaars van het eerste uur van het Nederlandse expressionisme.

Latere kunstenaars zoals bijvoorbeeld Edgar Fernhout, ook in de ban van lucht, zee en landschap, hebben grote stappen gezet in de ontwikkeling naar de abstractie in duinlandschappen en zeegezichten. Zoals ze de genoemde schilders hebben geïnspireerd, zijn deze elementen ook voor de kunstenaars van het KCB nog steeds een rijke bron van inspiratie.

Met de tentoonstelling *Licht Beweging Abstractie* tonen we de verbinding van het werk van onze kunstenaars met dat van hun illustere voorgangers.

Opening zaterdag 2 juni 17:00.

Te zien vanaf 3 juni t/m 16 september 2018 .

KANTJEN

De eerste Algemene Ledenvergadering onder leiding van het bestuur dat in januari aantrad, heeft op 1 mei plaatsgevonden.

De goede opkomst belooft al een vruchtbare vergadering en dat bleek ook zo te zijn.

Er heerste een prettige sfeer, vragen werden adequaat beantwoord tot tevredenheid van de aanwezigen. Aan de orde kwamen achtereenvolgens: het beleid, en dan met name de tentoonstellingen, de financiën en de positie van het KCB in de culturele buitenplaats Kranenburgh. De financiën werden besproken door penningmeester Evert Barendrecht. De jaarrekeningen 2014 t/m 2017 konden ditmaal uitvoerig gepresenteerd worden. Het tentoonstellingsbeleid werd besproken door Cis Luttkhuis en Sies Vrasdonk. Voorzitter Jos Min hield zich strikt aan zijn voornemen om niet langer dan twee uren te vergaderen, waar iedereen zich goed in kon vinden.

Na afloop dankten de aanwezigen het bestuur met een spontaan applaus.

Een goede vergadering. Met een plezierige nazit c.q. nabespreking in de horeca van het dorp.

De komende tentoonstelling draagt de titel *Licht Beweging Abstractie* en is bedoeld een verbinding te laten zien met de kunstenaars uit de Bergense traditie. En dan hebben we het over *Kunst en Schoonheid*, waarover kunstfilosoof Herbert Read lezenswaardige beschouwingen heeft geschreven. Hij stelt o.a. dat de meeste misvattingen over kunst voortkomen uit het inconsequente gebruik van de woorden kunst en schoonheid.

Zo wordt altijd aangenomen dat alles wat mooi is, kunst is. Of dat alle kunst mooi is: dat wat dus niet mooi is, geen kunst is en dat lelijkheid de negatie van kunst is.

Uit deze vereenzelviging van kunst met schoonheid sprouiten vrijwel alle moeilijkheden bij de waardering van kunst voort. Zelfs bij mensen die een scherp gevoel hebben voor esthetische indrukken in het algemeen werkt deze vooronderstelling in bijzondere gevallen, waarin kunst geen schoonheid is, als een onbewuste waarde-meter.

Echter, kunst behoeft niet noodzakelijkerwijs schoonheid te zijn, dat kan niet vaak genoeg herhaald worden. Of wij het probleem historisch beschouwen (waarbij we dus overwegen wat kunst in voorbije eeuwen geweest is) of sociologisch (overwegende wat kunst in feite in haar hedendaagse uitingen over de hele wereld betekent), telkens kan er geconstateerd worden dat kunst vaak was en is: een zaak zonder schoonheid. De boodschap voor de museumbezoeker: 'Sta ook open voor kunst waarvoor je de tijd moet nemen en waarvoor misschien iets meer informatie nodig is'.

Redactie

Jan Grotenbreg (Alkmaar, 1946). Academie voor Beeldende Vorming Tilburg. 'Bij de oproep "Licht, beweging en abstractie" dacht ik aan Edgar Fernhout en zijn *Voorjaar 1963*, wat mij

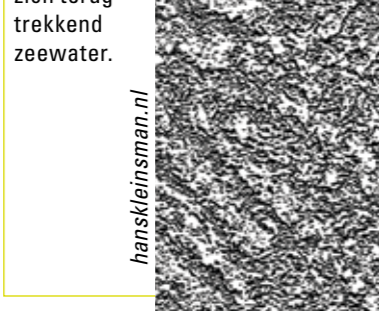
bijzonder aansprak en ik combineerde dat met mijn *Blauwe lucht op Zomerdag* (1970). De beweging ontstaat dan door het schilderij in stukken te verdelen, waarbij elk schilderij ook weer een verloop heeft van licht naar donker. Het geheel verloopt óók van licht naar donker waardoor het samen met de delen weer een geheel vormt... De compositie is asymmetrisch, wat de dynamiek moet ondersteunen. De titel: *Compositie Blauwe Hemel*. Uitgevoerd in olieverf.'

jangrotenbreg.nl

Hans Kleinsman (1950) woont en werkt in het Noord Hollandse Zijpe. Opleiding AKI Enschede. Hij maakt moderne grafiek en computergestuurde tekeningen

die door een tekenmachine rechtstreeks op kunststof, papier of een lithsteen worden getekend. Zijn werk is een onderzoek naar semi automatisch tekenen, een koppeling tussen analoog en digitaal werken. Zijn werk visualiseert de informatie van de omgeving en is gebaseerd op beweging, licht en kleur, ritme, berekeningen, reeksen. Deze tekeningen laten de abstractie en de beweging zien van water en zand. Hij maakt, of zoekt naar, reeksen die hij visualiseert. In dit geval het animatie ritme van zich terugtrekkend zeewater.

hanskleinsman.nl

Angeline Lips (Dordrecht, 1951). Opleiding Hogeschool ArteZ, Arnhem. 'Voor de tentoonstelling Licht Beweging Abstractie stuurde ik twee "zeewerken" in.

De zee, intrigerende spiegel voor licht en lucht, onderhuidse en bovengrondse stromingen meevorend. En ja, ook de lucht, de hele lichtsituatie, waardoor alles een nog wonderbaarlijker uiterlijk krijgt. Frisse, heldere tonen en soms ook zware doorgemengde kleuren, door weer en wind veroorzaakt. Kijken naar de werken van Fernhout en Mondriaan heeft mij geholpen de zee opnieuw te zien. Dat is wat grote kunstenaars doen: vragen om aldoor te blijven kijken.'

angelinelips.nl

Dirck Nab (1940), schilder, tekenaar. Opleiding aan de Vrije Academie in Den Haag bij George Lampe. Dirck Nab tekent veel in het dungebied van Noord-Holland. Hij tekent in krachtige lijnen in houtskool of krijt, waarbij altijd licht ontstaat tussen het zwart. Zijn tekeningen, houtsnedes, alsmede een compleet schetsboek in groot formaat zijn aangekocht door het Prentenkabinet van het Rijksmuseum in Amsterdam. Ook het Henriëtte Polak Museum te Zutphen is in het bezit van zijn

werk. Hij exposeert in galleries en musea in binnen- en buitenland. Eind 2018 exposeert hij met tekeningen in Lausanne en Parijs.

dircknab.nl

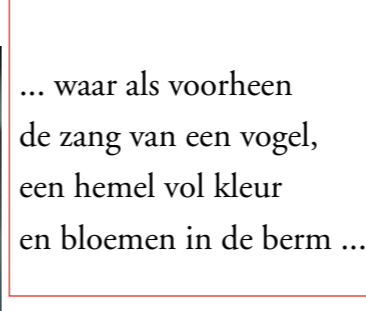
Frieda Verbree (Eindhoven, 1962). Als autonoom fotograaf opgeleid aan de Fotoacademie Amsterdam. Zij fotografeert de dagelijkse dingen op een andere manier, weemoedig haast. Een treurig verlangen naar wat voorbij is, of nooit zal zijn. Het is voor haar een manier om stil te staan bij het voortschrijdende leven. In alle hectiek blijft veel onopgemerkt. Door afstand te nemen, te abstraheren, en vast te leggen komt er ordening. En alles wordt duidelijker, overzichtelijker en meer bewust. Hoewel, soms pas veel later...

friedaverbree.nl

Theo Olthuis Theo Olthuis (Amsterdam, 1941). 'Gedichten, liedteksten en aforismen, ik kan ze niet bedenken, ze komen zomaar op me af. Dus altijd papier en pen op zak, want inspiratie krijg ik vaak als mijn lijf beweegt.

Er komt dan opeens een ideeetje of regel aangewaaid, bijvoorbeeld tijdens een wandeling. Eenmaal weer thuis gaat dan het echte werk beginnen. Schrijven, doorhalen, erbij, er weer af, slijpen, schuren. Net zolang tot er iets overblijft wat hopelijk de moeite waard is. Dat weet ik dan op z'n vroegst de volgende dag. Als er een nacht is verstreken en het ei niet alleen gelegd, maar ook nog is uitgekomen.'

theo-olthuis.nl

... waar als voorheen de zang van een vogel, een hemel vol kleur en bloemen in de berm ...

Femie Duiven (Nijeveen, 1949). Minerva, Groningen en Rietveld Academie, Amsterdam. *Landschap in 2 delen*. Deel 1: horizontaal, vloeiend als water. Een constructie van betonijzer

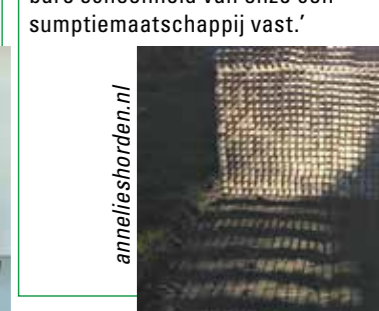
draagt een vormloze massa van transparante organza gevuld met zitzakbolletjes. De organza is slechts omhulsel. Het vulmiddel blijft als vormloze massa zichtbaar. Deel 2: vertikaal, opgericht als een menselijke gestalte. Indigo textiel van Touareg nomaden als grillige buitenkant van een bergachtig object. 'Het geheel is gericht op een zintuiglijke ervaring, zoals ik het landschap ook zintuiglijk ervaar tijdens mijn lange trektochten door onherbergzame gebieden, waarbij gedachten en theorieën het laten afweten. Praktisch handelen en zintuiglijk waarnemen staan voorop.'

femieduiven.nl

Annelies Horden (Leerdam, 1960). Opleiding Nieuwe Akademie, Utrecht. 'Uitgangspunt in mijn werk is de schijnbare schoonheid van de consumptiemaatschappij. Ik verzamel,

groepeer en sorteer afvalmaterialen. De regelmaat, structuur, herhaling, eenvoud en hoeveelheid daarvan zijn van essentieel belang. Eindeloos experimenteren, met minder steeds meer kunnen. Door de werkelijkheid te versimpelen voeg ik er meer aan toe. De objecten en/of installaties laten elk op eigen wijze de "schoonheid" van afvalmaterialen zien. Ik manipuleer het leven van alledag en maak zichtbaar, waar anders aan voorbijgegaan wordt. Op deze manier leg ik de schijnbare schoonheid van onze consumptiemaatschappij vast.'

annelieshorden.nl

Jadranka Njegovan (Zadar, Kroatië, 1959). Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, Den Haag. 'Voor mijn meest recente series tekeningen vond ik de inspiratie in patronen van beweging of verspreiding van verschillende levensvormen.

De serie *Changing direction* is ontstaan als poging om vliegpatronen van grote groepen vogels vast te leggen. Niet rationeel of wetenschappelijk, maar als ontmaskering van de visuele magie die elke keer ontstaat als ik naar dit fenomeen kijk. Omdat mijn pogingen om te ontmaskeren steeds tot mislukken gedoemd lijken - maar de fascinatie blijft - wordt dit een einde-loze serie.'

jadrankanjegovan.nl

Cees Smit (Edam, 1957). 'In de jaren '70 leerde ik etsen in het atelier van Leentje Linders in Sijbekarspel en volgde de opleiding aan de Vrije Academie in Den Haag. Ik fotografeer plekken uit mijn jeugd langs de IJsselmeerkust, in de duinen langs de Noordzee en in de weilanden van West Friesland. In mijn atelier in Holysloot maak ik van de foto's etsen, materiaaldrukken, tekeningen en lino's, waarvan ik details fotografeer. Deze uitvergroete details leiden tot nieuw werk. De oorspronkelijke plek is onherkenbaar geworden; we zien alle landschappen, op alle plekken en van alle tijden, vaak in sterk abstracte vorm.'

ceessmitblog.com

Babette Treumann (Amsterdam 1950). Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam, afdeling monumentale textiel. 'Na de academie werd ik al snel gevraagd voor grote opdrachten bij gemeenten en bedrijven: ik maakte ontwerpen voor gobelin wandkleden. De laatste jaren schilder ik en keer weer terug naar het landschappelijke. Een zoektocht naar de balans tussen herkenbaar en abstractie. En de wandkleden die ik nu maak zijn een bewerking van mijn schilderijen. Het wandkleed op deze expositie heeft de natuur als uitgangspunt. Aan de ene kant het donker van de nacht, aan de andere kant de verte om in weg te kijken en de schittering van licht.'

babettetreumann.nl

Ludo Winkelman (Den Haag, 1959). Amsterdamse Academie voor Beeldende Vorming. 'Na de academie werkte ik een half jaar in Colorado en New Mexico, waar ik schilderde en beelden maakte. Terug in Nederland ontwierp ik voor diverse muziektheaterproducties het toneelbeeld. Vaak werkte ik met zangers en componisten en dat vormde gaandeweg de aanleiding om installaties met beeld en geluid te maken. Naast installaties maak ik ook schilderijen. Hierbij is het vertrekpunt de natuur en de mens. Op dit moment werk ik aan een korte film die komend najaar gepresenteerd wordt in Alkmaar en op internationale filmfestivals te zien zal zijn.'

ludowinkelman.nl

Marina van der Kooi (Amsterdam, 1960). Academie Minerva, Groningen en Rijksakademie, Amsterdam. 'Sinds een paar jaar is mijn sculpturale werk losgezongen van de figuratie en het verhaal. Ik werk in negatief met natte klei en beleg dit met cement of beton. Binnen deze techniek onderzoek ik de ruimtelijke mogelijkheden. Vaak gebruik ik bestaande vormen om af te drukken zoals verpakkingen of serviesgoed. De voorwerpen worden zodanig in de compositie opgenomen dat de abstracte kwaliteit bepalend is. Op weg naar mijn atelier geniet ik van de weilanden met rennende hazen, de sloten met zwanen en ganzen, de wolkenluchten en de zwermen vogels.'

marinavanderkooi.nl

Marianne Duif (Sint Pancras, 1963). Opleiding Ateliers 63. 'Mijn dagelijkse loopje met de hond langs de N9, Schoorlham, leg ik vast in tekeningen, schilderijen, collages. Wat mijn buurtvrouw landschapsvervuiling noemt, vind ik mateloos interessant in het verder zo minimale landschap van de polder. En natuurlijk de invloed van licht en lucht die iedere dag anders maakt. Bergense School kunstenaars gingen de polders in, ook die rond Schoorl. Hun techniek wordt fors, grof genoemd. Daar voel ik me bij thuis. Twee vrouwen die me met name inspireren: Else Berg, en Charlie Toorop, met haar uitspraak: "Vooral geen principes, werken! en onze eigen opvattingen zuiveren."

marianne.duif.nl

Dien Jorien Geertsma. Gerrit Rietveld Academie. 'Een gestileerde structuur van stammen en takken, felgekleurd zonlicht dat door de bomen wordt gefilterd. Het is mijn beeld bij de Bergense School en inspiratiebron voor het wandobject *De Bijziende Jager* (2018). Van enige afstand gezien een vorm met een structuur van takken, van dichtbij een (jacht) trofee, bestaande uit een schedel en gewei. Het werk bevat een kwinkslag: een jager dacht een groot edelhert te schieten, maar in plaats daarvan viel er een stuk van een boom. Het echte onderwerp in dit werk is het waarnemen. Het oog ziet wat de geest wil dat het ziet...'

dijnz.nl

Joop Haring (Den Haag, 1952). ArtEZ hogeschool voor de kunsten Arnhem. Haring maakt ruimtelijke beelden in metaal, brons en keramiek. Maar ook voor de wand weet hij zijn ideeën te vertalen naar reliëfs en tekeningen. Zijn ontwikkeling heeft door de jaren heen een grote invloed ondergaan door zijn reizen naar India en China. Projecten die daar zijn ontstaan hebben richting gegeven aan zijn fascinatie voor de culturele diversiteit in relatie tot de natuur. In dat kader is recentelijk zijn nieuwe project gestart: *The Argentina Sculpture Project* (B. A. La Plata). Maar hier in deze tentoonstelling staat het Hollandse polderlandschap centraal!

joopharing.com

SCHILDERSVERDRIET 74

In Museum de Fundatie was ik onder de indruk van de schilderijen van Neo Rauch. Forse formaten, geniaal geschilderde taferelen vol mensen en bizarre voorwerpen, die angstwekkend knap en losjes tegelijk zijn vormgegeven. Je snapt gewoon niet dat één persoon dit kan maken in zo weinig tijd.

Het hele museum hangt ermee vol. Het superieure meesterschap over verf en kwast, de fantastische voorstellingen die hij maakt, diep realistisch en absurdistisch tegelijk – een Oost-Europees delirium als het ware. En altijd die ernstige gezichtsuitdrukking van de personen op de schilderijen, er kan geen lachje af, zelfs geen glimp ironie.

Toen ik alles gezien had be kroop me toch een wat ongemakkelijk gevoel. Het werk is geniaal, het kan niet genialer, maar toch kan ik er niet echt van houden. Er zit geen hart in. Ik bedoel dit niet sentimenteel. Het is de schoonheid ervan die ik als bedreigend ervaar door de bijna demonische kleurexplosies. Een beetje troost vind ik er niet in. Rauch doet wat hij doet. Dat juich ik toe, er wordt al genoeg geleased.

Maar toen ik een week later op de kwelders van Schiermonnikoog wandelde, met overal rondom me zingende leeuweriken, moest ik toch even aan hem denken. Als trillende stippen hingen die leeuweriken in de blauwe lucht, buitelden zingend om elkaar heen, kortom, een voorjaarsdelirium waar ik echt vrolijk van werd. Meesterschap, genialiteit, zwaarmoedigheid, het was allemaal ver weg. Een leeuwerik doet wat hij doet en in het voorjaar leeft hij zich uit in erotiek. Een mens is maar een moeizaam schepsel. Daar moet je als kunstenaar ook eens van af, dacht ik toen, en gaf me over aan een zinderend lentegeluk.

Michiel Hertroys

SOCIËTEITSBERICHTEN

Elke laatste vrijdag van de maand (uitgezonderd juli en augustus) van vijf tot half acht soos in de foyer van Kranenburgh. Elkaar weer ontmoeten en genieten van de meegebrachte hapjes en met altijd als middelpunt een kunstenaar die een presentatie van zijn/haar werk geeft.

Het programma voor de komende maanden:

- 25 mei **Gertjan Evenhuis**, beeldhouwer. ...grote beelden waarin de werkelijke waarden en thema's van ons bestaan tot uitdrukking komen...
- 29 juni **afsluiting** van het sociëteitsjaar met muziek van **Jozef & Friends** (Jos en Ellen Min), waarna we – zoals elke zomer – twee maanden op reces gaan.
- 28 september **Dien Jorien Geertsma**, keramist. 'Sommige vormen hebben een bijna menselijke expressie en door ze te combineren ontstaat...'

ACTIVITEITEN LEDEN

(voor vermelding in deze rubriek: stuur je info aan de redactie)

- **Femmie Duiven** *Dwars door het CBK*, Centrum voor Beeldende Kunst, Amsterdam, 18 mei – 2 jun
- **Cis Lutikhuis** fototentoonstelling *Barmhartigheid*, Centre Céramique, Maastricht, nog t/m 10 jun
- **Nan Mulder, Gea Karhof** expositie in galerie SIEAC, Tianjin (CHN), 18 mei – 17 jun
- **Marina van der Kooi, Roland de Jong Orlando** *Beeldreflecties*, 100 jaar Nederlandse Beeldhouwkunst, Pulchri Studio, Den Haag, nog t/m 24 jun
- **Marli Turion** *Tekenkabinet VI*, Tekenkabinet, Amsterdam, za+zo nog t/m 30 jun
- **Truus Groen** *Blind Wind ows*, Pulchri Studio, Den Haag, 16 jun – 10 jul
- **Yvonne Alting** *Fruchtbere Grônd*, Sint Annaparochie, 21 jun – 15 jul | zelfde expo: Schloss Evenburg, Leer (D), 3 aug – 28 okt
- **Piet Lont** duo-expo met Joris Miedema *DichtDruk* (poëzie en grafiek), Grote Kerk, Alkmaar, 22 jun – 22 jul
- **Rob Komen** *GAA drukt door*, Grote Kerk, Alkmaar, 22 jun – 22 jul | *Sacred Artists*, Bosco dei Poeti, Verona (I), 15 mei – 15 aug
- **Nan Mulder** *Boundless* (selected group exhibition PCANZ), Waikato Museum, Hamilton (NZ), nog t/m 5 aug
- **Frits van de Reep, Noortje Peerdeman, Rob de Vries** *Architectuur*, Koel310, Alkmaar, 17 jun – 24 aug
- **Rob Komen, Theo Olthuis, Ingerid Opstelten, Karen Opstelten, Willem Schotten, Elly Stolwijk, Ton Voermans** kunstproject *De Verbinding*, Schermereiland, Alkmaar, 8, 15, 22 sep
- **Kees de Kort** *We are food*, Museum Jan Cunen, Oss, nog t/m 16 sep
- **Angeline Lips** groepsexpositie 99+1 *Vrije Kunst in Nijmegen*, Museum Het Valkhof, Nijmegen, 9 jun – 17 sep | deelname letterkundig project *Lân fan Taal*, Museum Tresoar, Leeuwarden, nog tot 31 dec
- **Gertjan Evenhuis** *7. Schweizerische Triennale der Skulptur*, Bad Ragaz (CH), nog t/m 4 nov